

Študijski programi oziroma smeri
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

PRIMERJALNO SLOVANSKO JEZIKOSLOVJE

Oddelek
za slavistiko

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FF

Filozofska
fakulteta

Podatki o programu

Naziv: prvostopenjski študijski program
Primerjalno slovansko jezikoslovje

Trajanje: 3 leta

Točke: 180 kreditnih točk po ECTS

Pri dvopredmetnem študijskem programu je nujna povezava z drugim dvopredmetnim študijskim programom oziroma dvopredmetno smerjo.

Opis programa

Primerjalno slovansko jezikoslovje je jezikoslovna smer, ki teoretično in metodološko spada na področje primerjalnega jezikoslovja, gradivsko pa vključuje predvsem slovanske jezike (ob upoštevanju nekaterih starih oz. arhaičnih indoevropskih jezikov). Primerjalno jezikoslovje primerja sorodne jezike neke jezikovne skupine in rekonstruira njihov prajezik, tj. skupni jezik »prednik«, iz katerega so primerjani jeziki nastali s spreminjanjem skozi čas in posledičnim oddaljevanjem drug od drugega. Pojasnjuje tudi nastanek posameznih jezikov, ki so nastali iz skupnega jezika »prednika«, ter podobnosti in razlike med njimi. Ker se ukvarja z jezikovnim spreminjanjem skozi čas, primerjalno jezikoslovje spada na širše področje zgodovinskega jezikoslovja.

Primerjalno jezikoslovje ima na Slovenskem dolgo tradicijo. Z njim so se ukvarjali najvidnejši slovenski jezikoslovci, npr. Jernej Kopitar, Franc Miklošič, Rajko Nahtigal, Fran Ramovš, France Bezlaj, Bojan Čop in drugi. Primerjalno jezikoslovje, tako slovansko kot indoevropsko, je na Univerzi v Ljubljani prisotno od njene ustanovitve leta 1919. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je torej možno študirati dve primerjalni jezikoslovji, in sicer na Oddelku za slavistiko Primerjalno slovansko jezikoslovje, ki primerja slovanske jezike in rekonstruira praslovanščino, ter na Oddelku za primerjalno in splošno jezikoslovje Primerjalno (indoevropsko) jezikoslovje, ki primerja (stare) indoevropske jezike in rekonstruira praindoevropsščino.

Kako rekonstruiramo praslovanščino? Praslovanščino rekonstruiramo na vseh jezikovnih ravninah, in sicer glasove in naglas, oblike (tj. osnove in končnice), besedne zveze in stavke ter besede in njihove prvotne pomene, torej slovnico in besedje. Pri tem uporabljamo temeljni metodi primerjalnega jezikoslovja – to sta primerjalna metoda in metoda rekonstrukcije. S primerjalno metodo primerjamo izpričano stanje v slovanskih jezikih in ugotavljamo regularne vzporednice med njimi. Z metodo rekonstrukcije pa vzpostavljamo izhodiščno, praslovansko jezikovno stanje, torej »projiciramo« izpričano jezikovno stanje v časovno preteklost. Kaj vključuje študij primerjalnega slovanskega jezikoslovja? Študij primerjalnega slovanskega jezikoslovja sestavljajo naslednje dopolnjujoče se dejavnosti: 1) v okviru jezikovnih lektoratov (jezikovnih tečajev) praktično učenje vsaj treh sodobnih slovanskih jezikov, in sicer enega južno-, enega vzhodno- in enega zahodnoslovanskega; 2) v okviru predmetov s področja stare cerkvene slovanščine učenje stare cerkvene slovanščine, najstarejšega dokumentiranega slovanskega jezika iz 9. st. n. š., prvih slovanskih pisav, v katerih je bila ta zapisana – to sta glagolica in cirilica –, ter kritično branje (staro)cerkvenoslovanskega slovstva; 3) v okviru predmetov s področja primerjalne slovnice slovanskih jezikov spoznavanje zgodovine in metodologije primerjalnega jezikoslovja, pregleden prikaz vseh slovanskih jezikov ter primerjavo slovanskih jezikov in rekonstrukcijo praslovanščine ((na)glasoslovje, oblikoslovje, besedotvorje).

Čemu je namenjena rekonstrukcija praslovanščine? Znanja s področja primerjalnega slovanskega jezikoslovja so nepogrešljiva za poglobljen študij slovanskih jezikov. Študij vsakega posameznega slovanskega jezika se namreč začne prav pri praslovanščini. S pomočjo teh znanj ne razumemo le nastanka in zgodovine posameznih slovanskih jezikov, temveč bolje razumemo tudi njihovo stanje v sedanosti. Tako lahko razumemo marsikatero »izjemo«, ki ob poznavanju zgodovine jezika postane »pravilo«. Če stvari tudi razumemo, se nam jih ni treba učiti na pamet. To teoretično znanje nam omogoča tudi zelo hitro učenje še ne usvojenih slovanskih jezikov.

Če povzamemo: Na študijskem programu Primerjalno slovansko jezikoslovje slovanski jezikovni svet raziskujemo kot celoto. Slovanske jezike med seboj primerjamo ter rekonstruiramo njihovega skupnega »prednika«, praslovanščino. Aktivno se naučimo vsaj treh slovanskih jezikov – enega južno-, enega vzhodno- in enega zahodnoslovanskega – posledično pa razumemo tudi vse ostale. Prav posebna pozornost je namenjena stari cerkveni slovanščini kot najstarejšemu izpričanemu slovanskemu jeziku (9. st. n. š.), prvima slovanskima pisavama – glagolici in cirilici – ter (staro)cerkvenoslovanskemu slovstvu.

Predmetnik

	predavanja	vaje	seminar	skupaj	kreditne točke
1. letnik					
1. semester					
1. Uvod v slovansko filologijo	30	30		60	3
2. Pregled slovanskih jezikov	30	15	15	60	5
3. Stara cerkvena slovanščina – Glasoslovje	30	15		45	4
4. Moderni ruski jezik I/1–2 – lektorske vaje za nerusiste ¹			60	60	3
2. semester					
5. Primerjalno naglasoslovje slovanskih jezikov	30	15	15	60	5
6. Pregled in razvoj slovanskih pisav	30	15		45	4
7. Seminar iz cirilske grafije		30		30	3
8. Izbirni predmet – širše	30			30	3
2. letnik					
3. semester					
9. Pregled zgodovine (slovanskega) primerjalnega jezikoslovja	30	15	15	60	5
10. Stara cerkvena slovanščina – Imensko oblikoslovje	30	15		45	4
11. Historična fonetika indoevropskih jezikov I ²	30		30	60	3
12. Moderni ruski jezik I/3–4 – lektorske vaje za nerusiste ¹			60	60	3
4. semester					
13. Primerjalno oblikoslovje slovanskih jezikov	30	15	15	60	5
14. Pregled najstarejših (cerkveno)slovanskih besedil	30	15		45	4
15. Historična fonetika indoevropskih jezikov II ²	30		30	60	3
16. Izbirni strokovni predmet 1: Lektorat slovanskega jezika II/1–2 ³			60	60	3
3. letnik					
5. semester					
17. Pregled metod zgodovinskega jezikoslovja	30	15	15	60	5
18. Stara cerkvena slovanščina – Glagolsko oblikoslovje I	30	15		45	4
19. Izbirni strokovni predmet 2: ⁴ Slovensko zgodovinsko glasoslovje z naglasom ali Zgodovina ruskega jezika I ²	30			30	3

6. semester

20. Primerjalno besedotvorje slovanskih jezikov	30	15	15	60	5
21. Stara cerkvena slovanščina – Glagolsko oblikoslovje II	30	15		45	4
22. Moderni ruski jezik I/5–6 – lektorske vaje za nerusiste		60		60	3
23. Izbirni predmet – širše	30			30	3

¹ Slušatelj/-ica, ki ima poleg Primerjalnega slovanskega jezikoslovja kot drugi duopredmetni študij upisano Rusistiko, namesto predmetov Moderni ruski jezik I/1–2 – lektorske vaje za nerusiste, Moderni ruski jezik I/3–4 – lektorske vaje za nerusiste in Moderni ruski jezik I/5–6 – lektorske vaje za nerusiste obvezno posluša predmete iz nabora: Izbirni strokovni predmet: Lektorat slovanskega jezika II in sicer izbira med naslednjimi sklopi predmetov: – Lektorat slovanskega jezika II: Hrvaški jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Hrvaški jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Hrvaški jezik 5–6, – Lektorat slovanskega jezika II: Srbski jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Srbski jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Srbski jezik 5–6, – Lektorat slovanskega jezika II: Češki jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Češki jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Češki jezik 5–6, – Lektorat slovanskega jezika II: Poljski jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Poljski jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Poljski jezik 5–6, – Lektorat slovanskega jezika II: Slovaški jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Slovaški jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Slovaški jezik 5–6, – Lektorat slovanskega jezika II: Bolgarski jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Bolgarski jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Bolgarski jezik 5–6, in – Lektorat slovanskega jezika II: Ukrajinski jezik 1–2, Lektorat slovanskega jezika II: Ukrajinski jezik 3–4, Lektorat slovanskega jezika II: Ukrajinski jezik 5–6.

² Slušatelj oz. slušateljica, ki ima poleg Primerjalnega slovanskega jezikoslovja kot drugi duopredmetni študij upisano Primerjalno jezikoslovje, namesto predmetov Historična fonetika indoevropskih jezikov I in Historična fonetika indoevropskih jezikov II v 3. oz. 4. semestru obvezno posluša oba Izbirna strokovna predmeta 2 iz 5. semestra, tj. Slovensko zgodovinsko glasoslovje z naglasom in Zgodovina ruskega jezika I (glej opombo št. 4), v 5. semestru pa poleg predmeta Lektorat slovanskega jezika II/3–4 še dodatni Izbirni predmet – širše (iz 6. semestra).

³ Slušatelj oz. slušateljica mora pri predmetu Izbirni strokovni predmet 1 obvezno izbrati enega od lektoratov slovanskih jezikov: hrvaški jezik, srbski jezik, makedonski jezik, bolgarski jezik, češki jezik, slovaški jezik, poljski jezik, ukrajinski jezik, in sicer tako, da je v študij vključen po en vzhodno-, zahodno- in južnoslovanski jezik. Pri tem mora slušatelj oz. slušateljica izhajati iz svoje upisane kombinacije duopredmetnih študijskih programov, tako da npr. slušatelj oz. slušateljica Primerjalnega slovanskega jezikoslovja, ki duopredmetno študira tudi Rusistiko, obvezno izbere en lektorat od južnoslovanskih in en lektorat od zahodnoslovanskih jezikov; slušatelj oz. slušateljica, ki študira Južnoslovanske študije ali Slovenistiko, poleg obveznega lektorata ruskega jezika izbere še lektorat enega od zahodnoslovanskih jezikov, slušatelj oz. slušateljica, ki pa poleg Primerjalnega slovanskega jezikoslovja študira enega od zahodnoslovanskih jezikov, pa poleg obveznega lektorata ruskega jezika izbere še lektorat enega od južnoslovanskih jezikov.

⁴ Slušatelj oz. slušateljica v 5. semestru pri predmetu Izbirni strokovni predmet 2 izbere eno od zgodovinskih slovnic slovanskih jezikov, vendar tako, da izhaja iz upisane kombinacije študijskih smeri, npr. slušatelj oz. slušateljica Primerjalnega slovanskega jezikoslovja, ki študira enega od slovanskih jezikov, izbere slovnico, ki je nima v predmetniku drugega študijskega programa, slušatelj oz. slušateljica, ki poleg Primerjalnega slovanskega jezikoslovja ne študira enega od slovanskih jezikov, pa obvezno izbere Slovensko zgodovinsko glasoslovje z naglasom. Predpisano pravilo ne velja za slušatelje oz. slušateljice duopredmetne študijske povezave Primerjalno slovansko jezikoslovje in Primerjalno jezikoslovje, za katere v celoti velja določilo, zapisano v opombi št. 2.

Nabor strokovnih izbirnih predmetov

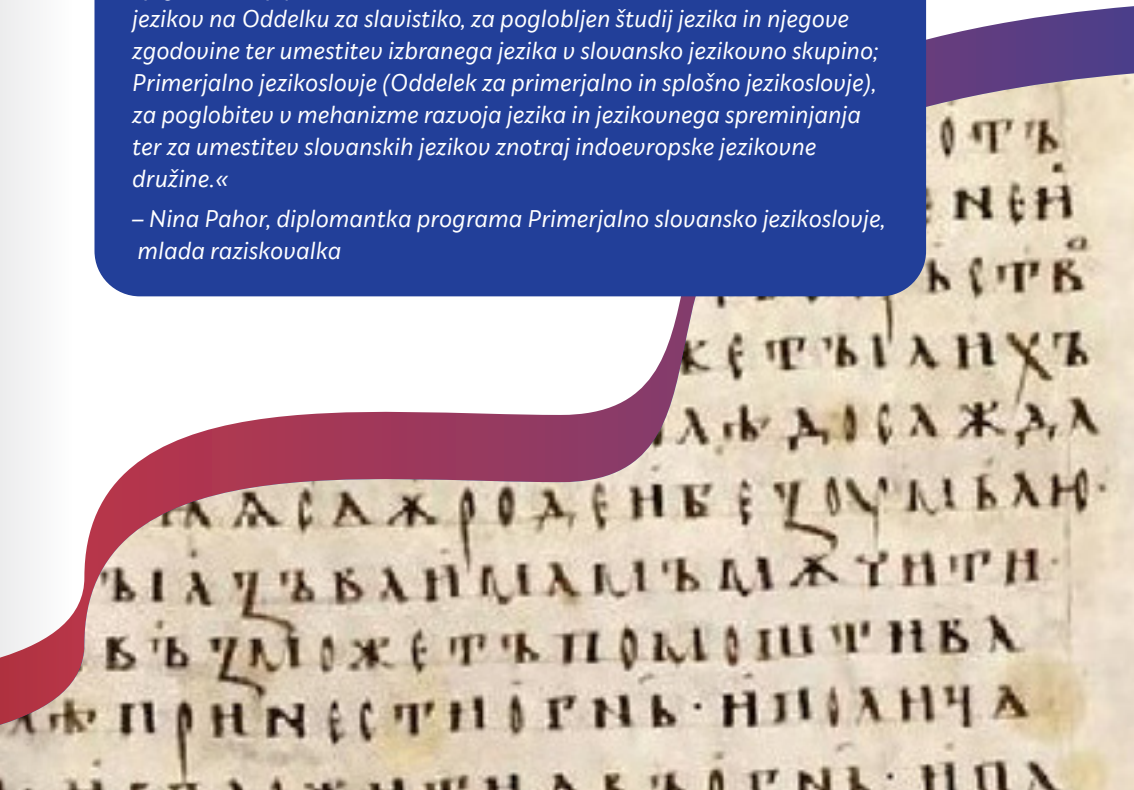
	predavanja	uaje	seminar	skupaj	kreditne točke
1. Slovensko zgodovinsko glasoslovje z naglasom	15		15	30	3
2. Zgodovina ruskega jezika	30			30	3
3. Lektorat slovanskega jezika II: Češki jezik 1–2		60		60	3
4. Lektorat slovanskega jezika II: Češki jezik 3–4		60		60	3
5. Lektorat slovanskega jezika II: Češki jezik 5–6		60		60	3
6. Lektorat slovanskega jezika II: Poljski jezik 1–2		60		60	3
7. Lektorat slovanskega jezika II: Poljski jezik 3–4		60		60	3
8. Lektorat slovanskega jezika II: Poljski jezik 5–6		60		60	3
9. Lektorat slovanskega jezika II: Slovaški jezik 1–2		60		60	3
10. Lektorat slovanskega jezika II: Slovaški jezik 3–4		60		60	3
11. Lektorat slovanskega jezika II: Slovaški jezik 5–6		60		60	3
12. Lektorat slovanskega jezika II: Hrvaški jezik 1–2		60		60	3
13. Lektorat slovanskega jezika II: Hrvaški jezik 3–4		60		60	3
14. Lektorat slovanskega jezika II: Hrvaški jezik 5–6		60		60	3
15. Lektorat slovanskega jezika II: Srbski jezik 1–2		60		60	3
16. Lektorat slovanskega jezika II: Srbski jezik 3–4		60		60	3
17. Lektorat slovanskega jezika II: Srbski jezik 5–6		60		60	3
18. Lektorat slovanskega jezika II: Makedonski jezik 1–2	30	30		60	3
19. Lektorat slovanskega jezika II: Makedonski jezik 3–4	30	30		60	3
20. Lektorat slovanskega jezika II: Bolgarski jezik 1–2		60		60	3
21. Lektorat slovanskega jezika II: Bolgarski jezik 3–4		60		60	3
22. Lektorat slovanskega jezika II: Bolgarski jezik 5–6		60		60	3
23. Lektorat slovanskega jezika II: Ukrajinski jezik 1–2*		60		60	3
24. Lektorat slovanskega jezika II: Ukrajinski jezik 3–4*		60		60	3
25. Lektorat slovanskega jezika II: Ukrajinski jezik 5–6*		60		60	3

Zakaj študirati primerjalno slovansko jezikoslovje

»Ker opažaš, da so si slovanski jeziki tako podobni, in želiš razumeti, zakaj. Ker ti pouršinsko znanje ni dovolj in želiš odriniti na globoko. Ker te zanimajo jeziki, zlasti slovanski, ampak ne samo njihovo stanje danes, temveč tudi njihov nastanek, razvoj in spremembe v času. Ker te veseli učenje tujih jezikov in se želiš aktivno naučiti dveh ali treh novih slovanskih jezikov, po enega iz vsake veje (južni, vzhodni, zahodni). Ker te zanima, kako je izgledal prvi knjižni jezik Slovanov, stara cerkvena slovanščina. Ker želiš tekoče brati in pisati slovanski pisavi, glagolico in cirilico. Ker komaj čakaš ekskurzije po slovanskih deželah. Ker ti je všeč delo v majhni, a dinamični skupini, se veseliš kakovostnih predavanj in se ne bojiš študijskih izzivov.

Študij primerjalnega slovanskega jezikoslovja je mogoče povezati z vsemi študijskimi programi, najbolje pa se obnese v kombinaciji z naslednjimi: Slovenistika (Oddelek za slovenistiko), za krepitev zavesti, da je materni jezik možno zares poznati, če poznamo vse njegove ravnine, njegovo zgodovino, njegov nastanek ter znamo ločevati njegove zemljepisne, časovne in družbene različice; z enim od slovanskih jezikov na Oddelku za slavistiko, za poglobljen študij jezika in njegove zgodovine ter umestitev izbranega jezika v slovansko jezikovno skupino; Primerjalno jezikoslovje (Oddelek za primerjalno in splošno jezikoslovje), za poglobitev v mehanizme razvoja jezika in jezikovnega spreminjanja ter za umestitev slovanskih jezikov znotraj indoevropske jezikovne družine.«

– Nina Pahor, diplomantka programa Primerjalno slovansko jezikoslovje, mlada raziskovalka

Vsebinska predstavitev izbranih predmetov

Uvod v slovansko filologijo

Predmet kot uvodni okvir v študij slovanskih jezikov in slovansko jezikoslovje vključuje temeljna vedenja o zemljepisni razširjenosti, jezikoslovni delitvi in najpomembnejših značilnostih posameznih slovanskih jezikov ter o sodobnih metodah in teorijah primerjalnega jezikoslovja. Študenti in študentke pridobijo osnovna vedenja o nastanku prvega slovanskega knjižnega jezika, njegovi razprostranjenosti in pomenu ter o začetkih slovanskega pismenstva. Spoznajo se s prvima slovanskima pisavama in z najstarejšimi (staro)cerkvenoslovanskimi besedili.

Pregled slovanskih jezikov

Predmet v okviru predavanj prinaša pregled slovanskih jezikov kot dopolnilo k študiju primerjalnega jezikoslovja slovanskih jezikov. Slovanski jeziki so predstavljeni po zemljepisnem načelu (južno-, vzhodno-, zahodnoslovanski jeziki). Vsak jezik je predstavljen posebej, in sicer tako s sinhronega kot z diahronega vidika. Uvodni del predavitve prinaša vedenja o zunajjezikovni stvarnosti posameznega jezika. Osrednji del pa predstavlja glavne značilnosti jezikovnega sistema knjižnega jezika. V okviru vaj in seminarja so prikazani fonemski sistemi slovanskih (knjižnih) jezikov s sinhronega in diahronega vidika (zgodovinsko glasoslovje slovanskih jezikov).

Stara cerkvena slovanščina – Glasoslovje

Glasovni sistem stare cerkvene slovanščine. Vokalni in konzontančni sistem stare cerkvene slovanščine. Fonetični pojavi v praslovanščini in stari cerkveni slovanščini. Primerjava razvoja glasov v sodobnih slovanskih jezikih. Pregled glasoslovnih zakonitosti v posameznih južnoslovanskih redakcijah.

Primerjalno naglasoslovje slovanskih jezikov

Indoevropske podstave praslovanškega naglaševanja. Geneza baltoslovanške tonemskosti in oblikovanje baltoslovanških akcentnih paradigem. Praslovanški akcentni zakoni. Praslovanški akcentni vzorci v odvisnosti od pregibanja in besedotvorja. Praslovanška metatonija in arealni vidiki slovanškega naglaševanja. Održi praslovanških prozodičnih elementov in akcentnih vzorcev v slovanskih jezikih.

Stara cerkvena slovanščina – Imensko oblikoslovje

Pregibne besedne vrste. Opis oblikoslovnih značilnosti samostalnikov, zaimkov, pridevnikov in števnikov v stari cerkveni slovanščini. Imenska, zaimenska in imensko-zaimenska sklanjatev. Nedoločna in določna oblika ter stopnjevanje pridevnikov. Oblikoslovni sistem v različnih redakcijah cerkvene slovanščine.

Seminar iz cirilske grafije

Slovanska črkopisa: glagolica in cirilica. Razvoj obeh pisav, predvsem pa cirilice do današnjega časa. Osnovne pravopisne zakonitosti starocerkvenoslovanske cirilice. Pridobivanje veščine branja in pisanja cirilice. Praktična seznanitev s starocerkvenoslovanskimi spomeniki. Grafična in pravopisna analiza izbranih odlomkov iz starocerkvenoslovanskih besedil.

Pregled zgodovine (slovanskega) primerjalnega jezikoslovja

Predznanstveni pogledi na jezikovno sorodstvo in nastanek jezikov; znanstveni pogled genealoškega jezikoslovja od začetka 19. stoletja. Prvi primerjalni jezikoslovci in razvoj primerjalnega jezikoslovja indoevropskih jezikov v 19. stoletju; nastanek primerjalnih jezikoslovij posameznih vej indoevropskih jezikov (germansko, slovansko, romansko, keltsko). Odkritje novih indoevropskih jezikov v 20. stoletju in novi interpretacijski vzorci. Primerjalno jezikoslovje v drugi polovici 20. stoletja in stanje raziskav na začetku 21. stoletja. Neraziskana oz. slabše raziskana področja. Slovansko in indoevropsko primerjalno jezikoslovje; slovanska filologija in slovansko primerjalno jezikoslovje. Metode in teorije primerjalnega jezikoslovja od začetkov do danes. Vrste temeljne znanstvene literature (zgodovinski in etimološki slovarji, zgodovinske in primerjalne slovnice, jezikovni atlasi, znanstvene revije).

Stara cerkvena slovanščina – Glagolsko oblikoslovje I

Pregibne besedne vrste. Glagolski sistem v stari cerkveni slovanščini. Pregled osebnih glagolskih oblik. Nedoločniška in sedanjiška osnova. Sistem nesestavljenih glagolskih časov in naklonov v stari cerkveni slovanščini: prezent, imperativ, aorist, imperfekt. Glagolski sistem v različnih redakcijah cerkvene slovanščine.

Primerjalno oblikoslovje slovanskih jezikov

Pregledni prikaz vrst praslovanskega pregibanja: imensko pregibanje, zaimensko pregibanje, pridevniško pregibanje, glagolsko pregibanje po slovničnih glagolskih kategorijah. Nomen: podstave in fenomenologija indoevropskega imenskega pregibanja. Razvojni premik v praslovanskem pregibanju. Pojav analitičnega pregibanja. Specifika pridevniškega pregibanja. Pronomen: podstave in fenomenologija indoevropskega zaimenskega pregibanja. Vpliv končniškega nabora zaimenske sklanjatve na imensko in na imensko-zaimensko sklanjatev v arealnem kontekstu. Verbum: podstave in fenomenologija indoevropskega glagolskega pregibanja. Razvoj glagolskega sistema v praslovanščino in v slovanske jezike.

Pregled in razvoj slovanskih pisav

Glagolska in cirilska paleografija. Dejavnost ustvarjalcev prvega slovanskega knjižnega jezika in sestavitev slovanskih črkopisov. Eksogeni in endogeni vidik nastanka glagolice. Klasične in sodobne teorije o oblikovanju prve slovanske pisave. Obla in oglata glagolica. Oblikovanje druge slovanske pisave, njena razširjenost in nadaljnji razvoj. Razvojne različice glagolskih in cirilskih črk po spomenikih. Paleografske in pravopisne značilnosti glagolskih pričevanj na Slovenskem. Razvoj latinske pisave na področju slovanskih jezikov in sodobne latinske grafične različice na slovanskih tleh (poljski, češki, slovaški, gornje- in dolnjelužiški, hrvaški in slovenski latinski grafični nabor). Pravopisne značilnosti latinske pisave na področju slovanskih jezikov.

Pregled metod zgodovinskega jezikoslovja

I. Teoretični del v okviru predavanj: jezikovna sorodnost, določanje genetske sorodnosti med jeziki, geneolingvistična tipologija. Glasovna sprememba (prosta, položajna, sporadična). Analogija (sistematična, nesistematična). Pomenska sprememba, slovnična sprememba. Jeziki v stiku. II. Aplikativni del v okviru vaj in seminarja: Zakon odprtega zloga in prerazporeditev zlogovne meje (razvoj besednega izglasja, razvoj dvoglasnikov in dvoglasniških zvez, metateza likvid, protetični vokali, sintagmatika soglasnikov). Zakon zlogovne harmonije (jotacija, palatalizacije, preglasčevanje, razvoj mehkostne korelacije).

Pregled najstarejših (cerkveno)slovanskih besedil

Opredelitev osnovnih pojmov in izrazov s področja besediloslovja. Razmejitev pojmov: arhetip, protograf, prepis, redakcija. Značilnosti bogoslužnih, hagiografskih, apokrifnih, letopisnih, pravnih besedil, individualnih zapisov in besedil vsakdanje pismenosti. Razmerje in soodvisnost vsebine in jezika. Pregled najstarejših slovanskih bogoslužnih in posvetnih rokopisnih besedil, nastalih na področju slovanskega pravoslavlja in na območju nekdanje latinske liturgije. (Staro)cerkvenoslovanska kanonska in druga besedila. Pojavitev tiskarstva in najstarejša tiskana besedila pri Slovanih. Tekstološka analiza izbranih besedil po posameznih slovanskih jezikih.

Primerjalno besedotvorje slovanskih jezikov

Pregled praslovanskih besedotvornih vrst: izpeljava, zlaganje in sestavljanje, podvajanje. Klasifikacija in struktura besedotvornih morfemov: korenov, predpon, pripon, vpon in medpon. Pregled besedotvornih morfemov glede na strukturo, pomen in medsebojno vezljivost. Nastajanje zloženih besedotvornih morfemov.

Stara cerkvena slovanščina – Glagolsko oblikoslovje II

Pregibne besedne vrste. Glagolski sistem v stari cerkveni slovanščini. Sistem sestavljenih glagolskih časov in naklonov v stari cerkveni slovanščini: perfekt, pluskvamperfekt, futur I in futur II, kondicional. Neosebne glagolske oblike: infinitiv, supin, participi in njihove funkcije v stari cerkveni slovanščini. Imenska in imensko-zaimenska sklanjatev participov. Glagolski sistem v različnih redakcijah cerkvene slovanščine. Nepregibne besedne vrste: prislovi, predlogi, vezniki, členki in medmeti.

Pogoji za dokončanje programa

Za dokončanje dvopredmetnega študija mora študent oz. študentka opraviti vse obveznosti, ki jih določajo študijski program in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 90 KT. Celotni študij pa se zaključijo šele, ko študent oz. študentka na obeh izbranih disciplinah opravi vse obveznosti, kot jih določata študijska programa in učni načrti posameznih predmetov, tj. v skupnem obsegu 180 KT.

Strokovni profil in veščine

Pridobljena znanja diplomantom in diplomantkam omogočajo, da slovanske jezike in kulture ter znotraj teh tudi slovenski jezik in kulturo razumejo kot pomemben del evropskega jezikovnega in kulturnega prostora ter jih znajo zgodovinsko kritično umestiti v evropsko kulturno stvarnost tako iz zgodovinske kot tudi iz sodobne perspektive. Na teoretični ravni na gradivu slovanske jezikovne skupine indoevropske jezikovne družine usvojijo splošne kompetence s področja primerjalnega jezikoslovja, in sicer tako z zgodovinskega kot tipološkega vidika, ter filologije in kulturologije sploh. Na uporabni ravni so diplomanti in diplomantke zmožni strokovnega jezikoslovnega in filološkega ukvarjanja z več slovanskimi jeziki in kulturami v različnih časovnih obdobjih (v okviru strokovnega dela sem spadajo enostavnejši primeri npr. s področja zgodovinske slovnice, dialektologije in etimologije kot tudi tekstne kritike starih in sodobnih slovanskih jezikov) ter praktične rabe treh sodobnih slovanskih jezikov. Teoretično poznavanje slovnične zgradbe in besedja slovanskih jezikov jim omogoča razumevanje vseh slovanskih jezikov in delo z njimi.

Zaposlitvene možnosti

Diplomanti in diplomantke so usposobljeni za opravljanje strokovnih nalog v ustanovah, v katerih se ukvarjajo z raziskavami slovanskega in drugih slovanskih jezikov tako v preteklosti kot v sedanjosti (npr. slovaropisje), kot tudi v ustanovah zunaj raziskovalne dejavnosti, npr. v različnih kulturnih ustanovah, založništvu, pri delu, povezanem z delovanjem Evropske unije, ki zahtevajo poznavanje večjega števila jezikov in kultur.

Kontakti za nadaljnje informacije

Strokovna služba oddelka

Anežka Kočalková
anezka.kocalkova@ff.uni-lj.si
Soba 201

Telefon

+386 1 241 12 71

Uradne ure

od ponedeljka do petka
od 11.00 do 13.00

Skrbnica študijskega programa

Vanda Babič
vanda.babic@ff.uni-lj.si

Spletna stran oddelka

<https://slavistika.ff.uni-lj.si/>

Za dodatne informacije o študiju se lahko obrnete tudi neposredno na študente in študentke Filozofske fakultete, in sicer na elektronski naslov tutorstvo@ff.uni-lj.si.

